

Estiu 2014

Eleccions europees de 2014: enquestes, resultats i conseqüències

Joan Manuel Lanfranco Pari

Polítòleg i Màster en Estudis Polítics i Administratius Europeus (Col·legi d'Europa)

Policy and Communications Manager a VoteWatch Europe (Brussel·les)

@jmlanfranco

La campanya oficial de comunicació del Parlament Europeu (PE) per a les eleccions europees de 2014 es va resumir en una frase: "Aquesta vegada és diferent". Al cap i a la fi, sembla que no anava errat. El PE va fer referència al fet que eren les primeres eleccions europees celebrades després de l'entrada en vigor del Tractat de Lisboa (vegeu l'*Àmbits 46, Primavera 2011*), que introduí un lligam entre els resultats electorals i l'elecció del President de la Comissió Europea. Això va propiciar que cada partit polític a nivell europeu nominés un o més candidats principals a les eleccions, els quals van participar en debats electorals paneuropees i van complementar les campanyes electorals a cada estat membre, que tradicionalment parlen poc d'Europa i molt de temes domèstics. També han estat unes eleccions diferents pel que fa als debats i els posicionaments dels partits i candidats. Els dos principals eixos d'aquesta campanya han estat 1) austeritat vs. consolidació fiscal i 2) més integració europea vs. recuperació de sobirania. Tots els partits i candidats es van haver de posicionar entorn en aquests dos eixos.

L'auge de les enquestes electorals paneuropees

Un dels grans reptes de la construcció europea és la creació d'un *demos* europeu. Molts consideren que aquest no existeix, atesa l'absència de mitjans de comunicació veritablement europeus, una identitat europea heterogènia i una opinió pública polaritzada respecte al procés d'integració europea. A això s'hi suma la manera en què s'organitzen les eleccions europees.

Aquestes sovint són considerades com unes eleccions de "segon ordre", ja que la seva conseqüència no és la formació d'un govern (ni d'una oposició). Altres aspectes que fan les eleccions europees uns comicis de "segon ordre" són la percepció pública de la irrellevància d'aquestes eleccions (relacionat amb la manera com els governs nacionals i els mitjans de comunicació informen sobre Europa), la seva celebració entre eleccions legislatives a cada Estat Membre, les campanyes electorals en clau nacional i, en molts casos, candidats poc carismàtics o gens identificables amb afers europeus. Aquests elements expliquen perquè les eleccions europees són més aviat 28 eleccions simultànies per formar un parlament.

Les campanyes electorals elaborades en clau nacional propicien enquestes electorals en clau nacional, tot i que el resultat de les eleccions sigui la formació d'un parlament continental amb 751 membres. Aquestes eleccions han vist el sorgiment o consolidació d'iniciatives per sondejar la opinió pública electoral de cara a les eleccions europees. Es tracta de projectes que, amb

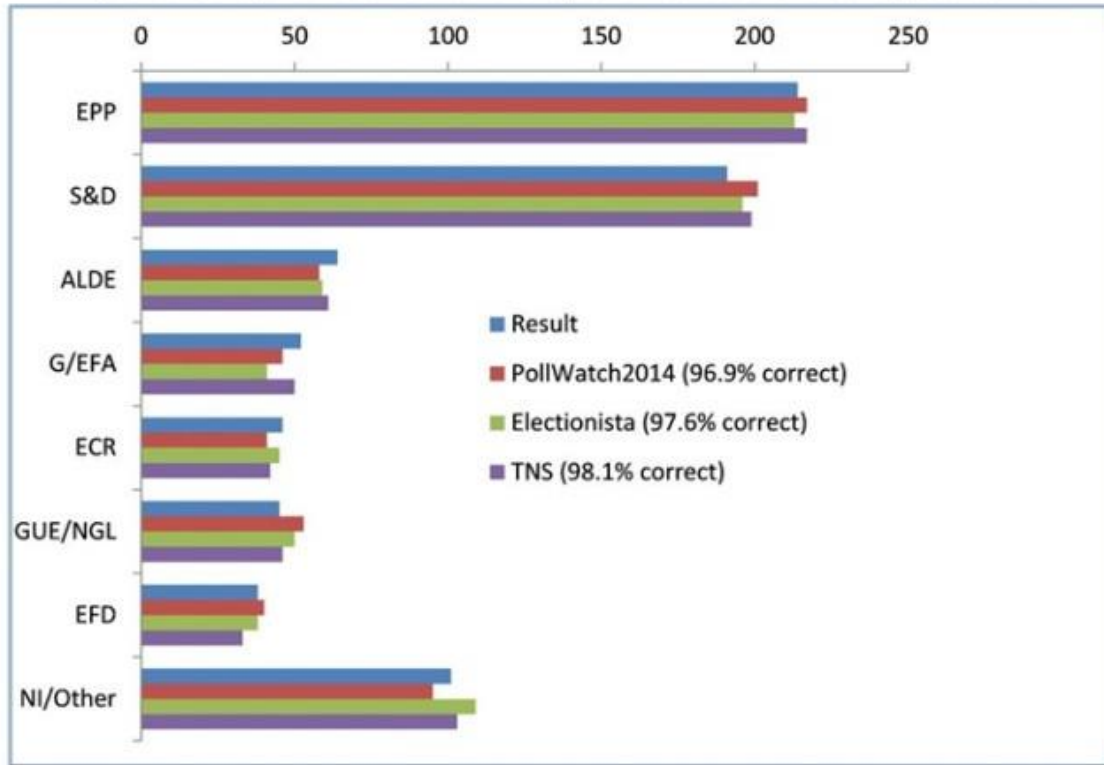
diferents metodologies, van agregar les enquestes nacionals per a les eleccions al Parlament Europeu, per tal de predir la seva configuració. Hi ha hagut tres iniciatives remarcables:

1. **PollWatch2014** (www.pollwatch2014.eu) fou un projecte de la organització VoteWatch Europe en partenariat amb la consultora Burson-Marsteller/Europe Decides. PollWatch2014 va publicar setmanalment una projecció de resultats per les eleccions europees. La predicció final (20 de maig de 2014) va encertar 96.9% dels escons assolits per cada grup polític europeu a les eleccions. PollWatch2014 va emprar tant enquestes per eleccions europees com per eleccions nacionals, tot “corregint” les anomalies habituals que les enquestes per eleccions europees no sempre fan paleses. Per exemple, que els partits de govern són castigats (particularment els socis menors en governs de coalició), o que els partits grans són sovint sobredimensionats i els partits petits sotsdimensionats.
2. **Electionista** (www.electionista.com) és una plataforma de l’organització Tweetminster. La seva metodologia va ser més simple, i les seves estimacions (3 en total) es basaren en una mitjana d’enquestes nacionals ajustada per mètode de votació. L’aportació més important d’Electionista va ser la publicació en open data de les enquestes electorals a cada Estat Membre. La seva predicció final per les eleccions europees (20 de maig de 2014) va ser també molt encertada (97.6% dels escons assolits per cada grup polític europeu).
3. El **Parlament Europeu**, en partenariat amb l’agència TNS Opinion (www.tns-opinion.com), també van publicar projeccions de resultats. La seva metodologia fou similar a la de PollWatch2014, tot i que sense corregir les enquestes nacionals. La projecció final del Parlament Europeu (19 de maig de 2014) va ser la més acurada, amb un encert de 98.1%.

Comparació de prediccions electorals per a les eleccions europees de 2014

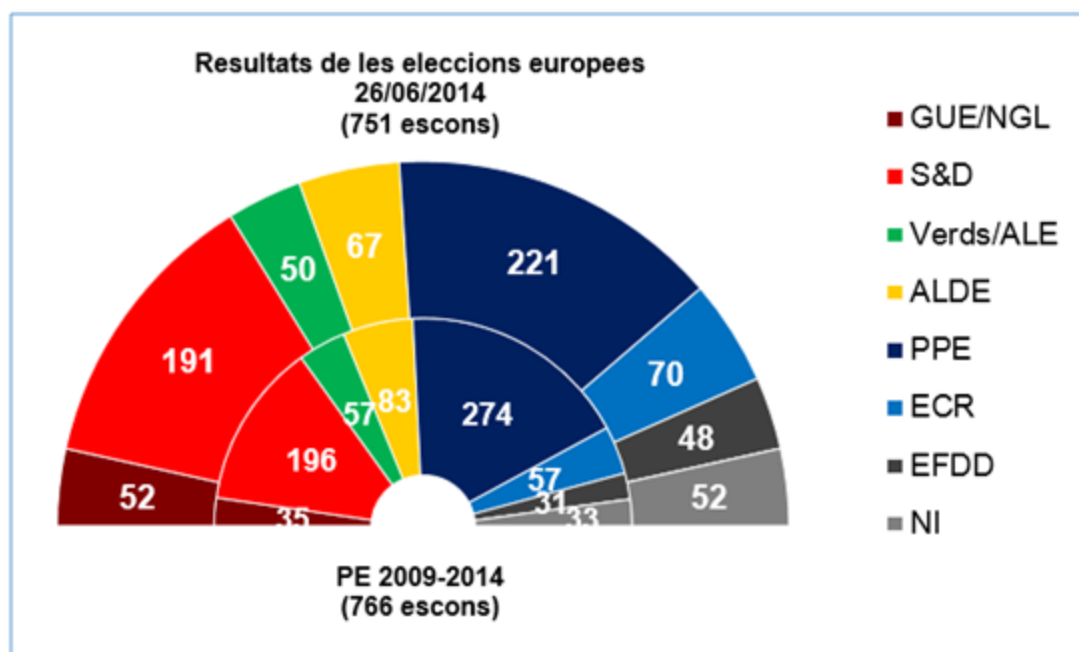
Font: Elaboració del Prof. Simon Hix (<https://twitter.com/simonjhix/status/472393614325460992>)

Totes tres iniciatives, amb variacions lleugeres d'escons entre grups polítics europeus i partits nacionals, van donar la victòria al Partit Popular Europeu (PPE), i van sobredimensionar el resultat dels Socialistes i Demòcrates (S&D), que encapçalaven les enquestes fins a finals de març de 2014. Un altre tret comú correctament predit fou el sorgiment de nous partits i l'eixamplament dels extrems, tant a l'esquerra com a la dreta de l'hemicicle.

Impacte dels resultats en la governabilitat de la UE

Les eleccions al Parlament Europeu de 2014 van donar la victòria al PPE, però també han canviat considerablement l'equilibri de poder de l'eurocambra. El grup S&D van tenir uns resultats pitjors del previst. Els liberals (ALDE) van quedar en tercer lloc, encara que amb un 25% menys d'escons. Els verds (Verds/ALE) es disputen la quarta posició amb els conservadors (ECR). L'esquerra radical (GUE-NGL) manté el sisè lloc i els euroescèptics (EFD) el darrer lloc. El nombre d'eurodiputats no-inscrits (NI) es va triplicar, i a l'hora de tancar aquest article, la gran pregunta era si els partits d'extrema dreta aconseguirien formar un grup parlamentari. Per formar-ne un de nou, calen 25 eurodiputats de 7 països diferents.

Font: Elaboració pròpia amb dades oficials del Parlament Europeu (<http://www.results-elections2014.eu/en/election-results-2014.html>)

Els resultats de les eleccions europees demostren que el nou Parlament Europeu serà més polaritzat que l'anterior, atès que els partits tradicionals i de centre han perdut terreny, mentre que els partits radicals i d'extrema dreta i esquerra han augmentat la seva representació. En comparació amb la legislatura anterior, ni el centre-esquerra ni el centre-dreta no aconseguiran assolir una majoria pel seu compte. Els partits d'extrema dreta, euroescèptics, euro-realistes i crítics amb la UE representen entorn al 30% del nou Parlament Europeu.

La majoria més estable que s'albira al nou EP és una "gran coalició" entre PPE i S&D. Tenint en compte que aquests dos grups només sumen 55% dels escons, i que hi podria patir defeccions internes depenent del dossier legislatiu, encara els caldria el suport puntual d'ALDE i els Verds/ALE.

La configuració del nou Parlament Europeu pot significar menys suport per a l'enfortiment de les competències de la UE. Això es tradueix, a la pràctica, en menys suport per a un pressupost comunitari més gran. No obstant això, una majoria considerable dels elegits encara prové de grups parlamentaris que donen suport a una major integració de la UE. El resultat pot ser una major coordinació de polítiques a nivell europeu, però no sempre acompanyada d'un suport financer de la UE.

Així mateix, una gran coalició entre PPE i S&D podria donar lloc a un Parlament menys favorable a la consolidació fiscal i les mesures d'austeritat, i més propens a la despesa pública

com una forma d'inversió i reactivació econòmica. El PPE ha de suavitzar les seves posicions i trobar un terreny comú amb S&D per tal de que la "gran coalició" funcioni.

La cohesió interna dels grups parlamentaris pot fer trontollar aquelles polítiques que durant la legislatura 2009-2014 han demostrat paleses divisions ideològiques. Per exemple, els afers econòmics i monetaris, el medi ambient i la política energètica de la UE, el comerç internacional (particularment el tractat de lliure comerç amb els Estats Units), el mercat interior i les llibertats civils.

Un altre aspecte que influirà la presa de decisions en aquestes matèries serà les posicions dels nous partits nacionals, inclosos els euroescèptics, entre els quals hi ha una gran varietat d'opinions. Aquests partits no seran tant una oposició al Parlament Europeu, sinó un element d'erosió dels partits tradicionals als Estats Membre. Les posicions que els partits tradicionals i els seus eurodiputats adoptin per contrarestar els nous partits pot afectar la governabilitat de la UE.

En conclusió, gràcies a diverses iniciatives ciutadanes, la creació d'un demos europeu és més lluny de ser una quimera. Tot i així, els resultats de les eleccions europees de 2014 dibuixen un futur més incert per a la governabilitat i la integració política de la UE.

